

Хомченко О. В., Бузун О. О., студентки,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

В усьому світі прагнуть підняти рівень усвідомлення екологічних проблем, підвищити рівень екологічної свідомості населення. Деякі результати уже досягнуто, але загалом важко домогтися більшого, аніж визнати саму наявність таких проблем. Разом з просвітницькою роботою, котра потребує багатьох десятиріч виховання почуття відповідальності перед природою, починаючи з дитячого садочка, використовуються класичні інструменти управління – екологічні санкції.

Об'єктивними ознаками екологічного правопорушення є дія чи бездіяльність, які призводять до протиправного порушення екологічних вимог. Такі порушення мають екологічну спрямованість і призводять до екологічної небезпеки та майнової і моральної шкоди природним ресурсам, навколишньому природному середовищу, життю і здоров'ю людини.

Екологічне правопорушення – це винна, протиправна, екологічно небезпечна дія, яка посягає на встановлений порядок використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та порушує екологічні і пов'язані з ними інші права людини та вимоги екологічної безпеки. Екологічне правопорушення (екологічний делікт або екологічний злочин) може бути адміністративним або дисциплінарним. Правопорушення в окремих галузях і інститутах екологічного законодавства поділяються на: порушення у сфері права власності на природні ресурси; порушення у сфері права природокористування; правопорушення у сфері відтворення природних ресурсів; правопорушення у сфері екологічної експертизи; екологічні правопорушення у сфері застосування економічних важелів щодо використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища; порушення прав громадян на екологічно безпечне навколишнє природне середовище; порушення норм екологічної безпеки; порушення екологічних прав громадян (на повну і достовірну інформацію та ін.); екологічні правопорушення у сфері управління і контролю [1, с. 362].

Відповідальність за порушення екологічного законодавства – це різновид юридичної відповідальності, що полягає в накладенні на винну особу специфічного обов'язку зазнавати відповідних обмежень особистого або майнового характеру за вчинене правопорушення відповідно до санкції порушеної норми права. Так, згідно з Конституцією

України (ст. 66) кожний зобов'язаний не заподіювати шкоду природі. Невиконання цього конституційного обов'язку спричиняє для винної особи несприятливі наслідки правового характеру. Відповідальність за порушення екологічного законодавства є важливою складовою правового забезпечення екологічної безпеки, раціонального природокористування, відтворення екологічних об'єктів і охорони навколишнього природного середовища. Шляхом її застосування реалізується державний примус до виконання екологічних вимог. Відповідальність за порушення екологічного законодавства завжди безпосередньо пов'язана з негативними правовими наслідками як результатом неправомірних дій винної особи. Екологічне законодавство закріплює перелік земельних, водних, лісових, атмосфероповітряних, фауністичних, флористичних правопорушень, порушень законодавства про надра, про режим територій та об'єктів ПЗФ, інших природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні, тощо [2, с. 273].

Екологічним законодавством України встановлена відповідальність за правопорушення у галузі охорони навколишнього природного середовища. Зокрема, у КК України злочини у галузі екології об'єднані в розділі VIII «Злочини проти довкілля», який містить дев'ятнадцять складів злочинів. Адміністративне законодавство передбачає відповідальність за порушення земельного, водного, лісового законодавства, законодавства про надра, охорону атмосферного повітря і тваринного світу, екологічну безпеку. Кодекс України про адміністративні правопорушення містить понад 60 складів екологічних правопорушень, а також відповідальність покладається, як правило, у певній процесуальній формі: кримінально-правовій, адміністративно-правовій, цивільно-правовій, екологічно-правовій та іншій, встановлений законодавством. Норми спеціальної відповідальності за екологічні правопорушення, як бачимо, розпорошені у різних нормативно-правових актах. Спеціальна відповідальність застосовується у випадках, особливо передбачених законом, і з метою припинення порушень правил охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та вимог забезпечення екологічної безпеки [3, с. 16].

Отже, відповідальність за порушення екологічного законодавства є складовою комплексного інституту юридичної відповідальності, внаслідок чого їй властиві як загальні риси юридичної відповідальності, так і особливі, зумовлені специфікою сфери застосування. Інститут екологічно-правової відповідальності є обов'язковим елементом механізму правового регулювання суспільних відносин у державі. Він спонукає правозобов'язаних суб'єктів і уповноважених осіб відповідально ставитися до питань екології. Адже від екологічних чинників прямо залежить успіх економічних реформ, започаткованих в Україні, оскільки покращення стану довкілля зумовить, серед іншого, і розвиток туризму.

Література

1. Юречко О. В. Екологічні санкції за забруднення довкілля в Україні / О.В. Юречко // Науковий вісник. – Вип. 15.6; М-во освіти України, УкрДЛТУ. – Львів, 2005. – С. 360-366.

2. Герасименко Я. Деякі проблеми юридичної відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд України / Я. Герасименко // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 1. – С. 272-280.

3. Корнєєв Ю. В. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення / Ю. В. Корнєєв, М. В. Садовський // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2015. – № 1. – С. 13-17.

УДК 347.823.21(477)(043.2)

Шиладжян Л. К., студент,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Армаш Н.О., д.ю.н., доцент

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ У ГОСПОДАРЮВАННІ АЕРОПОРТІВ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку ринку авіаційних перевезень зумовлений низкою проблем, що пов'язані у тому числі з незадовільним станом наземного обслуговування в аеропортах України. Одним із головних факторів цього є відсутність або недостатність розвитку конкуренції та ефективного конкурентного середовища, що, своєю чергою, негативно впливає на ефективність функціонування та розвиток ринку наземного обслуговування [3, с.117].

Переважна більшість аеропортів займає монопольне (домінуюче) становище на різних ринках. Прояви зловживання монопольним (домінуючим) становищем і неефективність відповідних механізмів державного регулювання ведуть до зростання витрат на наземне обслуговування в аеропортах і низької якості обслуговування, що завдає збитків споживачам авіапослуг, підриває прибуткову базу діяльності основної виробничої ланки галузі – авіаперевізників.

Це може призводити, наприклад, до необґрунтованого підвищення зборів і платежів, що викликає зростання вартості здійснення польотів і тарифів, зниження якості обслуговування із-за відсутності угод про рівень обслуговування, недолік прозорості відносно зборів і стягуваних платежів, напруженість у відносинах між постачальниками обслуговування і його користувачами. Тому діяльність аеропортів, безпосередньо пов'язана з повітряним рухом, підлягає вдосконаленню детальної регламентації держави (тарифи, інвестиції, прибутковість) [2, с. 220].

Більшість великих міжнародних аеропортів за кордоном управляються